

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

11. An ut praeceptum correctionis obliget, opus est, ut adsit spes probabilis emendationis? Et an requiratur necessario fructum ex correctione statim sperare, vel sufficiat, si decursu temporis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

qui in 4. diff. 19. q. 2. mem. 2. conf. 3. docet Prae-
 latorum Religionum peccare mortaliter, quando negli-
 gunt corrigere peccata venialia in suis Religionibus
 committi solita, si ex correctionis omissione disciplina
 regularis imminuat. Sed putat Duallus ubi supra
 citra hunc casum correctionem fraternam de peccatis
 venialibus nunquam ad mortale obligare, imò addit
 nullum esse praeceptum corrigendi proximum pro
 peccatis venialibus, quando ex iis notabile detrimen-
 tum non emergit, nam *Matthaei* 18. ubi potissimum
 hoc praeceptum à Christo declaratur, & iniungitur,
 supponit proximum, cum adhibenda sit correctio,
 esse perditum, & aeternae damnationi obnoxium, aliter
 enim non dixisset, *Si te audierit, lucratus eris fratrem
 tuum.* & *Iacob* 5. dicitur. *Qui conuersi fecerit pecca-
 torem ab errore viae suae, saluabit animam eius à morte,*
 sed anima non incurrit iacturam salutis suae per pec-
 cata venialia. Ergo tunc non tenemur corrigere.

RESOL. XI.

*An ut praeceptum correctionis obliget, opus sit, ut
 adsit spes probabilis emendationis?
 Et an requiratur necessario fructum ex correctione sta-
 rim sperare, Vel sufficiat, si decursu temporis spe-
 retur.* Ex p. 7. tr. 3. Ref. 21.

Sap. hoc in-
 fra in Ref.
 16. §. 1.

§. 1. **R**espondeo affirmatiue, quia aliàs esset om-
 nino inutilis correctio, & corripiens esset
 similis medico, qui daret aegro inuito amarum medic-
 inam, quam sciret nullo modo ei profuturam: quare
 corripiens hoc solum videretur agere, ut alterum in
 se concitet, & gratis inuidiam subeat, & iniurias au-
 diat. Hinc Prou. 9. Scriptura nos monet: *Noli ar-
 guere derisorem, ne oderis te; argue, sapientem, &
 diligit te;* & *Matth.* 7. *Nolite sanctum dare canibus,
 neque mittatis margaritas ante porcos, ne fortè con-
 culcent eas pedibus suis, & conuersi disrumpant vos.*

2. Hinc patet multò minus corripiendum esse
 proximum peccantem, quando per correctionem
 creditur excitandus, ut grauius peccet, v. g. blas-
 phemando, aut nos graui odio prosequendo, & c.
 tunc enim correctio esset grauius noxia, id è quod eam
 scienter adhibens grauius peccaret, sicut is qui daret
 aegro medicinam, quando ob certam huius disposi-
 tionem, sciret ipsi mortem allaturam. Hinc etiam D.
 August. lib. 2. de *Cinrat. cap.* 9. monet nos, ut eo
 casu abstineamus à correctione: defectu autem huius
 conditionis multi saepe, & praesertim ij, qui apud pec-
 cantes non sunt magna auctoritate excusantur à pec-
 cato, dum hos non corripiunt; quia persuadent sibi
 se frustra id facturos. Et similiter ferè communiter
 excusantur à corripiendis iis qui publice, & ex con-
 suetudine peccant: quia raro est spes hos emendandi.
 Et ita docent communiter Doctores, quos citat, &
 sequitur Trullench in *Decal. tomo* 1. lib. 1. cap. 5. *dub.*
 14. *num.* 6. Hurtadus de *Mendoza vol.* 2. *disp.* 162.
sect. 2. Bañez in 2. 2. *quest.* 33. *art.* 2. *dub.* 4. Re-
 ginaldus lib. 4. *cap.* 25. & Villalobos in *summa tom.*
 2. *tract.* 4. *diffic.* 3. *num.* 1. & alij.

3. Nec obstat dicere, quòd cessante fine legis in
 aliquo particulari, non propterea cessat in eo legis
 obligatio: Nam tenetur aliquis ieiunare in Quadra-
 gesima v. g. etiam si ipse alioqui non indigeat macera-
 tione carnis, quae est finis legis de ieiunio: Ergo ne-
 que in proposito cessat obligatio legis de correctione,
 etiam si in casu particulari non speret quis emendatio-
 nem proximi, atque ita cesset hic finis eius legis.

4. Respondendum est enim per distinctionem
 Antecedentis. Nam verum id est, intellectum de fine

extrinseco, & mediato actus imperati, atque ad
 legis: cuiusmodi finis est carnis maceratio, respectu
 ieiunij, siquidem ieiunium habet alium quoque finem
 sibi intrinsecum. & immediatum, nempe ipsius ob-
 iectum formale suum, ut est actus virtutis temperan-
 tiae. Falsum est autem illud antecedens intellectum de
 de fine immediato & intrinseco actus imperati, atque
 aded legis: cuiusmodi finis respectu actus correptionis
 est emendatio proximi saltem moraliter, & in in-
 tentione corripientis. Nam ut correctio est actus vir-
 tutis misericordiae, pro obiecto formali habet suble-
 uationem misericordiae proximi existentis in peccato, id est,
 proximi emendationem, saltem moraliter in intentione
 corripientis: quod obiectum non habet in inten-
 tione, & voluntate hominis vllum locum, quando is
 iudicat, minimè securitatem proximi emendationem.

5. Aduertendum est tamen non requiri necessa-
 rio fructum ex correctione statim sperari: si scilicet
 decursu temporis speretur, ita Suarez de *char. disp.*
 8. *sect.* 3. *num.* 4. & relato Syluest. Adrian. Nauar.
 & D. Thom. docet Ioan. Sanchez *disp.* 6. *sect.*
num. 9. §. *aduertendum.* Thom. Sanchez lib. 3. de
matrim. disp. 13. *num.* 3. & alij plures. Quare si
 persona talis est, quae sperare possit in correctione fore
 emendam, debet primam, & secundam operari,
 quia iam erant illae correctiones necessariae. At hoc
 nimis metaphysicum est. Quis potest enim sibi per-
 suadere illam tertiam correctionem non habituram
 effectum, nisi praecedentibus duabus primis, aut vnde
 probabiliter cognosci potest non repulsum peccato-
 rem illam tertiam correctionem, sicut & duas pri-
 mas? si igitur ex alio capite praesumitur peccato-
 rem tempore illius tertiae correctionis fore dispositum
 ad correctionem obtemperatum, omittatur correctio
 quae ad illud tempus, siquidem antecedentes correctio-
 nes nullius sunt effectus, & ita docet Castus Palaeus
 tomo 1. *tract.* 6. *disp.* 3. *puncto* 5. *num.* 2.

RESOL. XII.

*An proximus sit corripiendus, si correctio initio ob-
 erit, sed postea proderit?* Ex p. 7. tr. 3. Ref. 23.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Valentia tomo 3. *disp.*
 3. q. 10. *puncto* 2. ubi sic ait: Quarta cir-
 cumstantia est, quando quis non modò nihil se effe-
 cturum apud proximum iudicat, sed etiam eualurum
 eum deteriore, si corripiatur. Tunc enim multò
 clarius apparet, non teneri quempiam corripere pro-
 ximum, sed potius debere correctionem intermittere
 ut docet D. Thomas *art.* 6. & alij omnes. Atque
 hanc ob causam dicitur Prouerb. 9. *Noli arguere de-
 risorem, ne oderis te; & fiat nimium deterior per id
 odium,* sicut exponit Glossa ordinaria citata hic à D.
 Thoma.

2. Est autem haec doctrina intelligenda, quando
 absolute putatur proximus futurus deterior propter
 correctionem: Nam si tantum putatur futurus deterio-
 rior ab breue aliquo tempore; atque scilicet ferens
 correctionem, postea autem omnino ad se rediturus,
 & beneficium correctionis cogniturus, & se placè
 emendaturus, corripiendus esset; ut colligitur ex
 doctrina D. Thom. in 4. d. 19. q. 2. *art.* 2. *quest.* 10.
 2. ad 5. & notat ex ipso Adriano in 4. *sub finem ma-
 teria de Indulgentiis, in quest. de Correctione fratrum,*
 §. *Et quoad secundam partem.* Nec tunc is qui corripit
 cooperabitur nouo peccato proximi, sed tantum
 illud negliget ob maius bonum postea securitatem,
 scilicet ob feriam conversionem, & iustificacionem
 eius, quae postea speratur. Ita Valentia. Igitur vide-
 tur